

berettiget; thi det ærede Medlem holdt virkelig et fra hans Standpunkt overmaade godt Foredrag, der havde den fornødne Varme og Overbevisningsfulde i sig. Det sætter jeg altid Pris paa hos Enhver, naar han træder op, og han skal derfor have min Tak. Tiltrods for, at jeg ikke kan dele hans Opfattelse, er jeg dog enig med ham i mange Stykker. Jeg vil gaa saa vidt at sige, at, hvis det kunde gennemføres i den Mand og paa den Maade, han fremstiller, er jeg ikke saalangt fra selv at være Friskolemand, især hvis man fik den Tilføjelse, som fremkom fra det ærede Medlem fra Slagelse, nemlig den, at fattige Forældre kunne faae Erstatning for den Tid, der gik spildt ved, at Børnene gik i Skole, naar deres Arbejde var nødvendigt til Livsopholdet. Jeg tror, det er temmelig korrekt det ærede Medlems Tanke. Den slog mig; jeg har selv søgt at finde, hvorledes man nogenlunde skulde erstatte fattige Folk Afvænet af det Arbejde, Børnene kunne udføre, og det har for en Del sin Grund i, at jeg er Statsfolemand. Derjom det paa en nogenlunde heldig Maade kunde ordnes, saa er jeg, som sagt, ikke langt fra at staa paa det samme Standpunkt som det ærede Medlem fra Bogenfse. Men jeg frygter netop for, at fattige Folks Børn, hvis man forlader Statsfolen og gaar over til Friskolen, ikke skulle faae fornøden Undervisning, og det maa jo dog især ligge os Alle varmt paa Sinde, at disse ikke forsummes; thi de bedre Klassefs Børn — som man kalder det — behøver man ikke at sørge for. Jeg finder derfor den Tanke, som det ærede Medlem fra Slagelse fremkom med, god, og hvis den kan føres ind i Lovforslaget, blive udtrykt i et Endringsforslag og passes ind i Loven, vil jeg for mit Vedkommende være ført nærmere henimod Friskolens Standpunkt. Jeg skal endnu gjøre den Indrømmelse til Friskolelærerne: De ere farlige at have med at bestille. Jeg begyndte at faae en Følelse deraf ved at høre det blomstrende Foredrag, som det ærede Medlem for Bogenfse holdt igaar. Lad os faae noget Saadant ud paa Zalerstolene, paa Balgtribunerne, naar de da der forsvare Friheden i den fuldeste Udstrækning, kan det ikke nytte, at vi komme med kolde, reaktionære, doktrinære Foredrag derimod, de ville ikke kunne faa deres Prøve. Det ser jeg, og derfor vil jeg saa smaat berede mig til ogsaa at blive Friskolemand, naar de Hindringer ryddes afveien, som hidtil have gjort, at jeg har holdt paa Statsfolen. Det er de Betragtninger, jeg vilde gjøre gjældende, idet jeg skal bemærke, at Skolemødet i Sommer og Skolelærernes Optreden der har bidraget betydelig dertil. Jeg skal nemlig sige, at det staar klart for mig, at de Herrer Skolelærere ere blevne ellevilde af Bløde over de Faantag, hvormed de modtoges her i Kjøbenhavn; det var næsten som bleve de optagne i Embedsstands-klassen, Noget, som jeg. . . .

Formanden (Krabbe): Jeg synes dog, det var bedst at lade saadanne Betragtninger fare.

Kjer: Der er hentydet dertil af andre ærede Talere; maaske jeg er gaaet vel vidt ind derpaa, men ialtsald er det en Hjertenslyst for mig at udtale, at jeg i højeste Grad misbilliger den Optreden, der da fandt Sted. Selv om jeg ikke maa bruge det Udtryk, som jeg før nævnte, saa har man jo nu hørt, at jeg har denne Mening, og den fraviger jeg ikke. For mig havde det set bedre ud, om de Herrer Lærere havde benyttet deres Ophold i Kjøbenhavn paa en lignende Maade, som vi gjøre det, og om de havde gjort sig Umage for at komme saa nær til Familieme og Kommunerne som muligt og at fastholde deres Stilling som Kommunens Embedsmænd, istedetfor at trage efter at komme op i Salonverdenen, hvor jeg ikke tror, at de passe videre.

Formanden (Krabbe): Der turde være nogen Anledning til at advare imod en selvstændig Kritik af et oftere omtalt Møde, der ikke staar i nogen nødvendig Forbindelse med dette Lovforslag. At der hentes Argumenter fra, hvad der er foregaaet paa Mødet, er naturligt nok; men en selvstændig Kritik af Mødets Forhandlinger og Optreden vil jeg ikke finde naturlig.

H. V. Andersen: Der er fra adskillige Sider anført om dette Lovforslag, at det byggede videre paa Skoleanordningen af 1814, og dette er dels sagt som Anbefaling for Lovforslaget, dels som det Modsatte. For mit Vedkommende er det ikke nogen Anbefaling for Lovforslaget, idet jeg betragter den Retning, som vort Skolevæsen er gaaet i efter Skoleanordningen af 1814, som i mange Henseender uheldig. At dette Lovforslag gaar i den samme Retning, viser jo temmelig tydeligt alene Overskriften over det første Afsnit, idet der her tales om Skolepligt og Skoleforsømmelse. Disse to Ting, Skolepligt og Skoleforsømmelse, fremsættes her som det, der særligt skal bestemmes, og der tales om, hvad Skolepligt er, og hvad der menes med Skoleforsømmelse. Dette Standpunkt, at Børnene overhovedet have en Skolepligt, at det skal være en Pligt for dem at gaa i en Skole, enten de blive vel underviste i denne eller ikke, er jeg ikke enig i. Jeg kan bedre slutte mig til det ærede Medlem for Svendborg (Lang), som ønskede denne Overskrift forandret f. Ex. til Undervisningspligt. Jeg kan indrømme, at jeg kan gaa med saa vidt, at Staten kan gjøre sin Ret gjældende til at lade Børnene undervise; men paa den anden Side maa jeg hævde, at det maa være Staten temmelig uvedkommende, hvorledes Børnene blive underviste, naar de kun faae det Lavmaal af Rundskaber, som Staten fordrer. Naar der fra Modstandere af det foreliggende